

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2024/583,

annettu 8 päivänä helmikuuta 2024,

**Euroopan unionin meriturvallisuusoperaatiosta merenkulun vapauden turvaamiseksi
Punaisenmeren kriisin yhteydessä (EUNAVFOR ASPIDES)**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 42 artiklan 4 kohdan ja 43 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto, jäljempänä 'YK:n turvallisuusneuvosto', hyväksyi 28 päivänä helmikuuta 2022 päätöslauselman 2624 (2022), jossa tuomitaan jyrkästi Jemenin rannikon edustalla jatkuvasti lisääntyvät vaaratilanteet, kuten siviili- ja kauppa-aluksiin kohdistuvat hyökkäykset sekä kauppa-alusten mielivaltainen tai laiton takavarikointi ja pysäyttäminen, jotka aiheuttavat merkittävän riskin alusten merelliselle turvallisuudelle Adeninlahdella ja Punaisellaamerellä Jemenin rannikolla.
- (2) Neuvosto antoi 12 päivänä joulukuuta 2022 päätelmät, joissa vahvistetaan, että unionin toiminta Jemenin kanssa on yhteydessä unionin keskeisiin etuihin ja sitoumuksiin, joita ovat seuraavat: rauhan ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen tukeminen; humanitaarinen velvollisuus tukea Jemenin kansaa; naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman täytäntöönpano kaikkialla maailmassa; Jemenin merkitys keskeisille energian ja muiden hyödykkeiden meritoimitusreiteille ja tavoite varmistaa Persianlahden alueen sekä Punaisenmeren ja Afrikan sarven turvallisuus ja vakaus; sekä tarve ehkäistä terroristijärjestöjen leviämistä. Lisäksi neuvosto vahvisti, että merellisellä turvallisuudella on voimakas vaikutus kansainväliseen kauppamerenkulkuun ja että unioni on valmis tehostamaan pyrkimyksiään lisätä luottamusta ja edistää meriturvallisuutta laajemmalla Persianlahden alueella ja Punaisellaamerellä.
- (3) Neuvosto antoi 24 päivänä lokakuuta 2023 päätelmät, joissa hyväksyttiin tarkistettu EU:n merellinen turvallisuusstrategia ja sen toimintasuunnitelma, joissa tarjotaan unionille puitteet toteuttaa lisätoimia intressiensä suojaamiseksi merellä sekä kansalaistensa, arvojensa ja taloutensa suojelemiseksi samalla, kun se edistää kansainvälisiä sääntöjä ja kansainvälisten välineiden, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen, jäljempänä 'UNCLOS', täysimääräistä noudattamista.
- (4) Huthit ovat lokakuusta 2023 lähtien kohdistaneet lukuisia iskuja aluksiin Punaisellaamerellä, Adeninlahdella, Arabianmerellä ja Omaninlahdella. Tällaiset hyökkäykset vaarantavat merimiesten hengen aluksilla ja loukkaavat YK:n merioikeusyleissopimuksessa vahvistettua aavan meren vapautta ja oikeutta kauttakulkuun salmissa, joita käytetään kansainvälisessä merenkulussa UNCLOSin nojalla. Niillä on kielteinen vaikutus kauppamerenkulkuun ja monien unionin ja alueen maiden talouksiin.
- (5) YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 10 päivänä tammikuuta 2024 päätöslauselman 2722 (2024), jossa tuomitaan mitä jyrkimmin huthien hyökkäykset kauppa-aluksiin ja korostetaan kaikkien Punaisenmeren valtioiden alusten, myös Baab al-Mandabin salmen kautta kulkevien rahti- ja kauppa-alusten, merenkulkuun liittyvien oikeuksien ja -vapauksien käyttämisen merkitystä kansainvälisen oikeuden mukaisesti, vaaditaan huthoja lopettamaan välittömästi kaikki tällaiset hyökkäykset, vahvistetaan, että kauppa- ja kauppa-alusten merenkulkuun liittyvien oikeuksien ja -vapauksien käyttöä kansainvälisen oikeuden mukaisesti on kunnioitettava ja otetaan huomioon jäsenvaltioiden oikeus kansainvälisen oikeuden mukaisesti puolustaa aluksiaan hyökkäyksiltä, jotka heikentävät merenkulkuun liittyviä oikeuksia ja -vapauksia.
- (6) Neuvosto hyväksyi 29 päivänä tammikuuta 2024 kriisinhallinnan toimintaperiaatteen mahdollista Euroopan unionin merellistä turvallisuusoperaatiota varten merenkulun vapauden turvaamiseksi Punaisenmeren kriisin yhteydessä niin, että operaation kesto on alustavasti yksi vuosi sen käynnistämisen jälkeen. Tarkistetun EU:n merellisen turvallisuusstrategian mukaisesti kyseisen Euroopan unionin merellisen turvallisuusoperaation, jäljempänä 'operaatio', olisi edistettävä merellistä turvallisuutta alueen tärkeimmillä meriväylillä, kuten Punaisellaamerellä, Arabianmerellä ja Persianlahdella, ja sitä olisi täydennettävä vahvalla ja kohdennetulla

diplomaattisella yhteydenpidolla Persianlahden yhteistyöneuvoston kumppaneihin, alueellisiin toimijoihin ja rannikkovaltioihin. Operaatio olisi näin ollen perustettava. Sen operaatioalue, jonka olisi muodostuttava merialueista, olisi määriteltävä asiaankuuluvissa suunnitteluasiakirjoissa sovitun toimeksiannon mukaisesti.

- (7) Operaation strategisena tavoitteena olisi oltava unionin merivoimien läsnäolo alueella, jolla hyökkäyksiä tapahtuu, jotta merenkulun vapaus aluksille voidaan varmistaa tiiviissä yhteistyössä samanmielisten merellisen turvallisuuden takaajien kanssa.
- (8) Tätä varten operaatiossa olisi seurattava aluksia, tarjottava merellistä tilannetietoisuutta ja suojeltava aluksia kaikenlaisilta hyökkäyksiltä merellä. Sen olisi edelleen oltava luonteeltaan puolustuksellista., Operaatioon lähetettyjen joukkojen olisi toimittava sovellettavan kansainvälisen oikeuden, myös kansainvälisen tapaoikeuden, mukaisesti, mukaan lukien itsepuolustus, jos edellytykset täyttyvät, puolustautuakseen omiin tai kolmannen osapuolen aluksiin kohdistuvaa välitöntä tai jatkuvaa hyökkäystä vastaan. Operaation olisi toimittava täysin YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti. Edellä mainittua koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja edellytykset olisi määriteltävä operaatiosuunnitelmassa, mukaan lukien toimintasäännöt, jotka neuvosto hyväksyy.
- (9) Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean olisi neuvoston ja ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan alaisuudessa huolehdittava operaation poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta ja tehtävä asiaankuuluvat päätökset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 38 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti.
- (10) Tiivis yhteistyö samanmielisten merellisen turvallisuuden takaajien kanssa edellyttää mahdollisuutta vaihtaa vastavuoroisuuden ja osallistavuuden pohjalta "SECRET UE/EU SECRET" -tasolle saakka turvallisuusluokiteltuja tietoja Yhdysvaltain johtaman Prosperity Guardian -operaation ja yhdistettyjen merivoimien kanssa sekä mahdollisuutta luovuttaa asianmukaiselle tasolle saakka turvallisuusluokiteltuja EU:n tietoja samanmielisille kumppaneille EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuussäännöistä annetun neuvoston päätöksen 2013/488/EU ⁽¹⁾ mukaisesti.
- (11) SEU 41 artiklan 2 kohdan nojalla ja neuvoston päätöksen (YUTP) 2021/509 ⁽²⁾ mukaisesti jäsenvaltioiden on vastattava niistä tästä päätöksestä aiheutuvista toimintamenoista, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Operaatio

1. Unioni perustaa Euroopan unionin sotilaallisen meriturvallisuusoperaation merenkulun vapauden turvaamiseksi Punaisenmeren kriisin yhteydessä. Kyseinen operaatio edistää merellistä turvallisuutta 3 kohdassa tarkoitetun alueen tärkeimmillä meriväylillä yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
2. Operaation nimi on EUNAVFOR ASPIDES.
3. Toiminta-alue käsittää Baab al-Mandabin salmen ja Hormuzin salmen sekä kansainväliset vesialueet Punaisellaamerellä, Adeninlahdella, Arabianmerellä, Omaninlahdella ja Persianlahdella. Sen yksityiskohtaiset rajat, osat alueet ja intressialue määritellään asiaa koskevissa neuvoston hyväksymissä suunnitteluasiakirjoissa.
4. EUNAVFOR ASPIDESin strategisena tavoitteena on varmistaa unionin merivoimien läsnäolo operaatioalueella, jotta merenkulun vapaus aluksille voidaan varmistaa tiiviissä yhteistyössä samanmielisten merellisen turvallisuuden takaajien kanssa.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2013/488/EU, annettu 23 päivänä syyskuuta 2013, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuussäännöistä (EUVL L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2021/509, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2021, Euroopan rauhanrahaston perustamisesta ja päätöksen (YUTP) 2015/528 kumoamisesta (EUVL L 102, 24.3.2021, s. 14).

5. Tätä varten EUNAVFOR ASPIDESin tehtävänä on keinojensa ja valmiuksiensa mukaisesti
 - a) seurata aluksia operaatioalueella;
 - b) varmistaa merellinen tilannetietoisuus operaatioalueella;
 - c) suojella aluksia kaikenlaisilta hyökkäyksiltä merellä noudattaen täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteet, toiminta-alueen osa-alueella.

2 artikla

EU:n operaation komentajan nimittäminen

Nimitetään kommodori Vasileios GRYPARIS EUNAVFOR ASPIDESin EU:n operaation komentajaksi.

3 artikla

EU:n operaatioesikunta

EUNAVFOR ASPIDESin operaatioesikunta sijaitsee Larissassa, Kreikassa.

4 artikla

Poliittinen valvonta ja strateginen johto

1. Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea (PTK) vastaa neuvoston ja ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä 'korkea edustaja', alaisuudessa EUNAVFOR ASPIDESin poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta.
2. Neuvosto valtuuttaa PTK:n tekemään asiaankuuluvat päätökset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 38 artiklan mukaisesti. Tähän valtuutukseen sisältyvät valtuudet muuttaa suunnitteluasiakirjoja, mukaan lukien operaatio-suunnitelma, johtamisjärjestelyt ja voimankäytösäännöt. Se kattaa myös valtuudet tehdä EU:n operaation komentajan ja EU:n joukkojen komentajan nimittämistä koskevat päätökset. EUNAVFOR ASPIDESin tavoitteita ja sen päättämistä koskeva päätösvalta säilyy neuvostolla.
3. Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea pidetään säännöllisesti ajan tasalla EUNAVFOR ASPIDESin toiminnasta, ja erityisesti EU:n sotilaskomitean, jäljempänä 'EUSK', puheenjohtaja raportoi siitä säännöllisin väliajoin PTK:lle. PTK voi kutsua EU:n operaation komentajan tai EU:n joukkojen komentajan tarvittaessa kokouksiinsa.
4. EU:n operaation komentaja antaa PTK:lle kahden kuukauden välein selvityksen EUNAVFOR ASPIDESin toiminnasta.
5. PTK raportoi neuvostolle säännöllisin väliajoin.

5 artikla

Sotilaallinen johto

1. EUSK seuraa EUNAVFOR ASPIDESin asianmukaista täytäntöönpanoa, joka toteutetaan EU:n operaation komentajan vastuulla.
2. EU:n operaation komentaja toimittaa säännöllisin väliajoin selvityksiä EUSK:lle. EUSK voi kutsua EU:n operaation komentajan tai EU:n joukkojen komentajan tarvittaessa kokouksiinsa.
3. EUSK:n puheenjohtaja on EU:n operaation komentajan ensisijainen yhteyshenkilö.

6 artikla

Unionin toimien johdonmukaisuus ja yhteistyö kolmansien osapuolten kanssa

1. Korkea edustaja varmistaa, että tämä päätös pannaan täytäntöön ja että se on johdonmukainen unionin koko ulkoisen toiminnan kanssa, mukaan lukien unionin kehitysohjelmat ja sen humanitaarinen apu.
2. Korkea edustaja on Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) avustamana ensisijainen yhteyshenkilö Yhdistyneisiin kansakuntiin, alueen maiden viranomaisiin ja muihin monikansallisiin ja kahdenvälisiin toimijoihin, mukaan lukien Persianlahden yhteistyöneuvosto, Arabiliitto, Amerikan yhdysvallat ja Yhdistynyt kuningaskunta.
3. EUNAVFOR ASPIDES koordinoi toimintansa tiiviisti suhteessa neuvoston yhteisellä toiminnalla 2008/851/YUTP ⁽³⁾ perustettuun Euroopan unionin sotilasoperaatioon, jolla edistetään merellistä turvallisuutta läntisellä Intian valtamerellä ja Punaisellaamerellä (EUNAVFOR Atalanta).
4. EUNAVFOR ASPIDES tekee yhteistyötä Prosperity Guardian -operaation, yhdistettyjen merivoimien ja halukkaiden valtioiden kanssa, jotka edistävät merellistä turvallisuutta sen operaatioalueella.
5. EUNAVFOR ASPIDES pitää tiiviisti yhteyttä merenkulkualan kanssa erityisesti Afrikan sarven meriturvallisuuskeskuksen kautta.
6. EUNAVFOR ASPIDES tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden asiaankuuluvien viranomaisten, asiaankuuluvien unionin virastojen ja elinten, erityisesti Euroopan unionin satelliittikeskuksen ja asiaankuuluvien YTPP-operaatioiden kanssa, erityisesti neuvoston päätöksellä 2010/96/YUTP ⁽⁴⁾ perustetun Somalian turvallisuusjoukkojen kouluttamiseen osallistumista koskevan Euroopan unionin sotilasoperaation (EUTM Somalia) ja neuvoston päätöksellä 2012/389/YUTP ⁽⁵⁾ perustetun valmiuksien kehittämistä Somaliassa koskevan Euroopan unionin operaation (EUCAP Somalia) kanssa.
7. Euroopan unionin satelliittikeskus ja EU:n tiedusteluanalyysikeskus tukevat EUNAVFOR ASPIDESia sen tehtävien hoitamiseksi tarvittavien tietojen keräämisessä.

7 artikla

Kolmansien valtioiden osallistuminen

1. Kolmansia valtioita voidaan Eurooppa-neuvoston asiaankuuluvia suuntaviivoja noudattaen kutsua osallistumaan EUNAVFOR ASPIDESiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin päätöksenteon riippumattomuutta tai yhteistä toimielinjärjestelmää.
2. Neuvosto valtuuttaa PTK:n pyytämään kolmansilta valtioilta osallistumistarjouksia ja tekemään asiaankuuluvat päätökset osallistumisehdotusten hyväksymisestä EU:n operaation komentajan ja EUSK:n suosituksesta.
3. Kolmansien valtioiden osallistumista koskevat yksityiskohtaiset järjestelyt vahvistetaan sopimuksissa, jotka tehdään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 37 artiklan nojalla ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Jos unioni ja jokin kolmas valtio ovat tehneet sopimuksen kyseisen valtion osallistumista unionin kriisinhallintaoperaatioihin koskevista puitteista, tällaisen sopimuksen määräyksiä sovelletaan EUNAVFOR ASPIDESin yhteydessä.
4. Kolmansilla valtioilla, jotka osallistuvat EUNAVFOR ASPIDESiin sotilaallisesti merkittävällä tavalla, on samat EUNAVFOR ASPIDESin päivittäiseen hallintoon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet kuin siihen osallistuvilla jäsenvaltioilla.

⁽³⁾ Neuvoston yhteinen toiminta 2008/851/YUTP, hyväksytty 10 päivänä marraskuuta 2008, Euroopan unionin sotilasoperaatiosta, jolla edistetään merellistä turvallisuutta läntisellä Intian valtamerellä ja Punaisellaamerellä (EUNAVFOR Atalanta) (EUVL L 301, 12.11.2008, s. 33).

⁽⁴⁾ Neuvoston päätös 2010/96/YUTP annettu 15 päivänä helmikuuta 2010, Somalian turvallisuusjoukkojen kouluttamiseen osallistumista koskevasta Euroopan unionin sotilasoperaatiosta (EUVL L 44, 19.2.2010, s. 16).

⁽⁵⁾ Neuvoston päätös 2012/389/YUTP, annettu 16 päivänä heinäkuuta 2012, Euroopan unionin operaatiosta alueellisten merivoimien valmiuksien kehittämiseksi Afrikan sarvessa (EUVL L 187, 17.7.2012, s. 40).

5. Neuvosto valtuuttaa PTK:n tekemään asiaankuuluvat päätökset osallistujien komitean perustamiseksi, jos kolmansien valtioiden sotilaallinen osallistuminen on merkittävää.

8 artikla

Unionijohtoisen henkilöstön asema

Unionijohtoisten yksikköjen ja henkilöstön asema määritellään tarvittaessa kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

9 artikla

Rahoitusjärjestelyt

1. EUNAVFOR ASPIDESin yhteisiä kustannuksia hallinnoidaan päätöksen (YUTP) 2021/509 mukaisesti.
2. Rahoitusohje EUNAVFOR ASPIDESin yhteisiä kustannuksia varten on 8 000 000 euroa. Päätöksen (YUTP) 2021/509 51 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rahoitusohjeen prosenttiosuus on 30 prosenttia maksusitoumusmäärärahoina ja 30 prosenttia maksumäärärahoina.

10 artikla

Tietojen luovuttaminen ja vaihto

1. Korkealla edustajalla on valtuudet luovuttaa nimetyille kolmansille valtioille tarvittaessa ja EUNAVFOR ASPIDESin operatiivisten tarpeiden mukaisesti EUNAVFOR ASPIDESia koskeviin neuvoston käsittelyihin liittyviä EU:n turvallisuusluokittelemattomia asiakirjoja, joita koskee neuvoston työjärjestyksen ⁽⁶⁾ 6 artiklan 1 kohdan mukainen salassapitovelvollisuus. PTK nimeää asianomaiset kolmannet valtiot tapauskohtaisesti sillä edellytyksellä, että nämä edellytykset täyttyvät.
2. Korkealla edustajalla on valtuudet luovuttaa nimetyille kolmansille valtioille tarvittaessa ja EUNAVFOR ASPIDESin operatiivisten tarpeiden mukaisesti EUNAVFOR ASPIDESia varten tuotettuja EU:n turvallisuusluokiteltuja tietoja päätöksen 2013/488/EU mukaisesti
 - a) enintään sille tasolle saakka, josta määrätään sovellettavassa, unionin ja asianomaisen kolmannen valtion välillä tehdyssä tietoturvasopimuksessa; tai
 - b) enintään "RESTREINT UE/EU RESTRICTED" -tasolle saakka Egyptille, Persianlahden yhteistyöneuvostolle ja sen jäsenvaltioille, Intialle sekä muille PTK:n nimeämille kolmansille valtioille luovutettujen tietojen osalta.
3. Korkealla edustajalla on valtuudet vaihtaa Prosperity Guardian -operaation ja yhdistettyjen merivoimien kanssa niiden esikunnan välityksellä EUNAVFOR ASPIDESin tarkoituksia koskevia turvallisuusluokiteltuja tietoja enintään "SECRET UE/EU SECRET" -tasolle saakka, jos tällainen vaihto operaatioalueella on tarpeen operatiivisista syistä, päätöksen 2013/488/EU mukaisesti ja korkean edustajan ja kyseisten operaatioiden toimivaltaisten viranomaisten väliset järjestelyt huomioon ottaen.
4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen luovuttamisessa ja vaihdossa on noudatettava täysimääräisesti vastavuoroisuuden ja osallistavuuden periaatteita. EUNAVFOR ASPIDES käsittelee saatuja turvallisuusluokiteltuja tietoja ilman mitään erottelua sen henkilöstön välillä ja yksinomaan operatiivisten vaatimusten perusteella.
5. Korkealla edustajalla on valtuudet sopia tarvittavista järjestelyistä tähän päätökseen sisältyvien, tietojen luovuttamista tai vaihtamista koskevien säännösten täytäntöön panemiseksi.

⁽⁶⁾ Neuvoston päätös 2009/937/EU, tehty 1 päivänä joulukuuta 2009, neuvoston työjärjestyksen hyväksymisestä (EUVL L 325, 11.12.2009, s. 35).

6. Korkea edustaja voi siirtää tietojen luovuttamista tai vaihtamista koskevat valtuudet sekä valtuudet sopia tässä artiklassa tarkoitetuista järjestelyistä EUH:n virkamiehille, EU:n operaation komentajalle tai EU:n joukkojen komentajalle päätöksen 2013/488/EU liitteessä VI olevan VII jakson mukaisesti.

11 artikla

Voimaantulo ja päättyminen

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.
2. EUNAVFOR ASPIDES päättyy vuoden kuluttua sen käynnistämispäivästä.
3. Hyvissä ajoin ennen tämän päätöksen voimassaolon päättymistä toteutetaan EUNAVFOR ASPIDESin strateginen tarkastelu.
4. Tämä päätös kumotaan siitä päivästä alkaen, jona EU:n operaatioesikunta suljetaan, EUNAVFOR ASPIDESin päättämistä koskevien hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti ja rajoittamatta päätöksessä (YUTP) 2021/509 säädettyjen EUNAVFOR ASPIDESin tilintarkastuksen ja tilinpäätöksen esittämistä koskevien menettelyjen noudattamista.

Tehty Brysselissä 8 päivänä helmikuuta 2024.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
H. LAHBIB